

Biuro Rzecznika
Małych i Średnich Przedsiębiorców

Do druku nr 1692

Warszawa, 30 czerwca 2023 r.

HPL. 188 2023.GS

~~Pani~~

~~Urszula Rusecka~~

~~Posel na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej~~

~~Przewodnicząca Komisji Polityki~~

~~Społecznej i Rodziny~~

~~ul. Wiejska 4/6/8~~

~~00-902 Warszawa~~

~~e-mail: kpsr@sejm.gov.pl~~

~~Pani~~

~~Joanna Frydrych~~

~~Posel na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej~~

~~Przewodnicząca Podkomisji stałej do spraw~~

~~polityki społecznej~~

~~ul. Wiejska 4/6/8~~

~~00-902 Warszawa~~

~~e-mail: kpsr@sejm.gov.pl~~

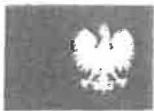
Szanowne Pani Przewodnicząca

działając na podstawie art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców¹, w związku z planowanym podjęciem przez Komisję Polityki Społecznej i Rodziny prac² nad obywatelskim projektem ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o zmianie niektórych

¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 648 z późn.

² Zob. plan pracy Komisji Polityki Społecznej i Rodziny na okres od 1 stycznia do 31 lipca 2023 r. udostępniony na stronie Sejmu RP pod adresem:

<https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/agent.xsp?symbol=PRACEKOMST&NrKadencji=9&KodKom=PSR> (dostęp: 30.06.2023 r.).

ustaw³, a także w związku z planowaną dyskusją na temat emerytur stażowych na posiedzeniu podkomisji stałej do spraw polityki społecznej, proszę o przyjęcie poniższej opinii.

Zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawy celem projektowanej regulacji jest wprowadzenie do polskiego systemu emerytalnego emerytury przysługującej wyłącznie z tytułu osiągniętego okresu ubezpieczenia, zwanej emeryturą stażową. Rozwiązanie to ma stanowić odpowiedź na oczekiwanie społeczne osób, które ze względu na utratę sił będącą konsekwencją długiego okresu wykonywania pracy zarobkowej nie są w stanie kontynuować jej wykonywania aż do momentu osiągnięcia wieku emerytalnego.

Mając na uwadze potrzebę zapewnienia równych praw osobom wykonującym działalność zarobkową, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców⁴ wnosi o rozważenie uwzględnienia w ramach prowadzonych w Sejmie RP prac nad instytucją emerytury stażowej tematu zachodzącego na tle obecnie obowiązujących regulacji problemu nieuwzględniania okresu prowadzenia działalności gospodarczej do pracowniczego stażu pracy na potrzeby ustalenia prawa do skorzystania z określonych świadczeń i uprawnień, w tym m.in. prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W świetle obecnie obowiązujących regulacji ten sam rodzaj pracy może być traktowany odmiennie w zależności od tego, czy osoba wykonująca daną pracę pozostawała w stosunku pracy. Warto w tym miejscu odwołać się do przykładu wskazanego na stronie internetowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych⁵:

„Przykład 2

Pani Joanna wykonywała przez 10 lat pracę w przemyśle lekkim na stanowisku pracy w szczególnych warunkach (wymienionym w wykazie A). Po rozwiązaniu stosunku pracy otworzyła własny zakład krawiecki i w ramach tej działalności wykonywała przez 6 lat ten sam rodzaj pracy, co w ramach zatrudnienia. Ustalając prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu

³ Druk sejmowy nr 1692, dalej: „projekt ustawy”.

⁴ Dalej: „Rzecznik MŚP”.

⁵ <https://www.zus.pl/swiadczenia/emerytury/emerytura-dla-osob-urodzonych-po-31-grudnia-1948/emerytura-wczesniejsza-emerytura-z-tytułu-zatrudnienia-w-szczególnych-warunkach-lub-w-szczególnym-charakterze>, zakładka: „Jak ustalamy Twój staż pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze”, (dostęp: 30.06.2023 r.).

zatrudnienia w szczególnych warunkach nie uwzględnimy pani Joannie 6-letniego okresu prowadzenia działalności gospodarczej.

Nie przyznamy pani Joannie wcześniejszej emerytury, ponieważ udokumentowała ona jedynie 10 lat pracy w szczególnych warunkach, wobec wymaganych 15 lat.”

Analogiczne przykłady można znaleźć także w orzecznictwie sądów powszechnych, np. w wyroku z 15 stycznia 2020 r.⁶, Sąd Apelacyjny w Lublinie stwierdził, że praca wykonywana przez ubezpieczoną w czasie prowadzenia przez nią działalności gospodarczej polegająca na garbowaniu skór, nawet wymieniona jako praca w szczególnych warunkach czy szczególnym charakterze w odpowiednich przepisach⁷ nie byłaby uznana za pracę o takim charakterze.

W ocenie Rzecznika MŚP tego typu sytuacja nie tylko nosi znamiona dyskryminacji przedsiębiorców, ale jest także poważną barierą zniechęcającą do prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Staż pracy wykonywanej w ramach działalności gospodarczej powinien być traktowany tak samo, jak staż uzyskany w ramach innego stosunku prawnego, tym bardziej że pracujący na własny rachunek przedsiębiorca jest zobowiązany do opłacania z tego tytułu składek na ubezpieczenia społeczne tak samo jak inne osoby wykonujące pracę zarobkową.

Na marginesie warto zaznaczyć, iż Rzecznik MŚP występował z wnioskami o podjęcie działań w mających na celu uregulowanie kwestii zaliczania okresu prowadzenia działalności gospodarczej do pracowniczego stażu pracy do Prezesa Rady Ministrów w marcu 2019 r. oraz do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w grudniu 2021 r.⁸

Powyższy problem wciąż pozostaje nierozwiązany, a do Biura Rzecznika MŚP stale napływają głosy przedsiębiorców⁹ wskazujących na potrzebę wyeliminowania przedmiotowych barier i utrudnień.

⁶ Sygn. akt III AUa 324/19, zob. też powołane w uzasadnieniu wyroku orzecznictwo.

⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.).

⁸ Zob. Pismo Rzecznika MŚP do Kancelarii Prezydenta RP z 31 grudnia 2021 r., znak: WPL.910.2021.DL, Pismo Rzecznika MŚP do Prezesa Rady Ministrów z 6 marca 2019 r., znak: RMSP-97/2019/WPL oraz udzieloną przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej odpowiedź na to wystąpienie z 2 kwietnia 2019 r., znak: DPR.III.4102.25.2019.EG. Kopie pism w załączeniu.

⁹ Zob. załączone wystąpienia przedsiębiorców do Rzecznika MŚP z 27 marca i 13 kwietnia 2023 r.

Biuro Rzecznika
Małych i Średnich Przedsiębiorców

Rzecznik MŚP wnosi wobec tego o rozważenie podjęcia w ramach prac nad instytucją emerytury stażowej działań w kierunku zapewnienia przedsiębiorcom równego traktowania w zakresie uprawnień związanych z osiągnięciem odpowiedniego stażu pracy.

2 pozostaw —
MDS

Do wiadomości:

- Pan Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Wicjska 4/6/8, 00-902 Warszawa

Biuro Rzecznika
Małych i Średnich Przedsiębiorców

Warszawa, 31 grudnia 2021 r.

WPL.910.2021.01

Pan

Andrzej Dera

Sekretarz Stanu

**Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej
Polskiej**

ul. Wiejska 10

00-902 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze

w nawiązaniu do spotkania, które odbyło się w Biurze Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców 8 grudnia 2021 r., uprzejmie dziękuję za możliwość przedstawienia zagadnień prawno-legislacyjnych podejmowanych przez Rzecznika MŚP.

Jednocześnie, zgodnie z ustaleniami powziętymi podczas wspomnianego spotkania, w załączeniu przesyłam kopię wystąpienia Rzecznika MŚP do Prezesa Rady Ministrów z 6 marca 2019 r., znak: RMSP-97/2019/WPL, zawierającego wniosek o podjęcie działań mających na celu uregulowanie kwestii zaliczania okresu prowadzenia działalności gospodarczej do pracowniczego stażu pracy.

Ponadto przekazuję kopię odpowiedzi Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w przedmiotowej materii z 2 kwietnia 2019 r., znak: DPR.III.4102.25.2019.EG.

z pozdrowieniami

op. Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców

Dyrektor

[Podpis]
Dr n. pr. Marek Woch

Do wiadomości:

Pan

Tomasz Kulikowski

Dyrektor Biura Interwencyjnej Pomocy Prawnej

Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Wiejska 10

00-902 Warszawa

Biuro Rzecznika
Małych i Średnich Przedsiębiorców

Warszawa, dnia 6 marca 2019 r.

Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

działając w oparciu o art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców¹, który stanowi, że w zakresie ochrony praw przedsiębiorców Rzecznik może występować do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej albo wydanie lub zmianę innych aktów normatywnych w sprawach dotyczących działalności gospodarczej. niniejszym wnoszę o podjęcie przez Pana Premiera działań mających na celu uregulowanie kwestii zaliczania okresu prowadzenia działalności gospodarczej do pracowniczego stażu pracy.

Rozważania w tym przedmiocie zacząć należy od ogólnej konkluzji, iż w obecnym stanie prawnym brak jest definicji pojęcia „staż pracy”. Kwestie poszczególnych uprawnień pracowniczych związanych z historią zatrudnienia danego pracownika są więc przedmiotem nie tylko aktów prawa powszechnie obowiązującego (ustawy i rozporządzenia), ale także przewidzianych w art. 9 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy² wewnątrzzakładowych źródeł prawa pracy (układy zbiorowe pracy i inne oparte na ustawie

¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 648.

² Dz. U. z 2018 r. poz. 917. dalej: k.p.

porozumienia zbiorowe, regulaminy i statuty określające prawa i obowiązki stron stosunku pracy).

Odnosnie przepisów prawa powszechnie obowiązujących dodatkowo wskazać należy na wielość aktów prawnych regulujących przedmiotową materię. Będzie to więc nie tylko wspomniany już k.p. uzależniający od ogólnego okresu zatrudnienia m. in. długość urlopu wypoczynkowego (art. 154 i 154¹ k.p.) czy warunkujący prawo do urlopu wychowawczego (art. 186 § 1 k.p.), ale również ponad dwadzieścia innych ustaw lub rozporządzeń do których zaliczyć można zarówno tzw. pragmatyki służbowe (np. ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych³) czy też tzw. pragmatyki administracyjne (np. ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej⁴).

Ten fakt przesądza, że działania naprawcze we wskazanym zakresie nie mogą skupiać się tylko na obszarze podległym Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Z racji szerokiego zakresu materii wskazanym jest więc skoordynowanie prac nad tym multidyscyplinarnym problemem na poziomie Rady Ministrów.

Nie podejmując się w tym miejscu wskazania i szczegółowej analizy przepisów każdej z ustaw lub dalszych rozporządzeń zauważyć należy, że praktycznie wszystkie przepisy prawa powszechnie obowiązującego przewidują przynajmniej jeden z trzech przywilejów, który uzależniony jest od posiadania przez pracownika określonego okresu zatrudnienia (a więc wykonywania pracy na podstawie umowy o pracę, z pominięciem okresu prowadzenia działalności gospodarczej). Są to premia jubileuszowa (jednorazowa gratyfikacja pieniężna z tytułu posiadania określonego stażu pracy), wysługa lat (stały dodatek do wynagrodzenia lub jego część uzależniona od długości okresu zatrudnienia) lub dodatkowy urlop wypoczynkowy.

Nielicznymi wyjątkami, które pozwalają pracownikowi na uwzględnienie okresów prowadzenia działalności gospodarczej są art. 6 ust. 4 pkt 1) u.p.s. wskazujący, iż pracownik samorządowy zatrudniony na kierowniczym stanowisku urzędniczym musi legitymować się co najmniej trzyletnim stażem pracy lub okresem wykonywania działalności gospodarczej oraz art. 54 ust. 2 pkt 5) lit. b ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵ zgodnie

¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 1260, dalej: u.p.s.

⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 1313.

⁵ Dz. U. z 2018 r. poz.

Biuro Rzecznika
Małych i Średnich Przedsiębiorców

z którym główny księgowy jednostki sektora finansów publicznych musi legitymować się określonym okresem praktyki w księgowości (a więc już nie tylko zatrudnienia na podstawie umowy o pracę).

Powyższy stan prawny wskazuje na istnienie potrzeby działań legislacyjnych, które pozwoliłyby zaliczać okresy prowadzenia działalności gospodarczej do pracowniczego stażu pracy. Negatywnie bowiem należy ocenić sytuację, w której czas prowadzenia działalności gospodarczej jest traktowany z punktu widzenia prawa pracy jako swoista „dziura w zyciorysie”. Tego typu sytuacja nie tylko nosi znamiona dyskryminacji przedsiębiorców, ale jest także poważną barierą zniechęcającą do prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

W związku z powyższym, zwracam się do Pana Premiera z uprzejmą prośbą o uwzględnienie przedmiotowych uwag i w konsekwencji zainicjowanie stosownych działań legislacyjnych.

Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców

SEKRETARZ STANU
SZEF KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW

Warszawa, dnia 12 marca 2019 r.

BPRM.226. / . 2019.JP

Pani
Elżbieta ~~RAFALSKA~~
Minister Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej

w załączeniu przesyłam zgodnie z kompetencjami, skierowane do Prezesa Rady Ministrów Pana Mateusza Morawieckiego, pismo Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców Pana Adama Abramowicza z dnia 6 marca 2019 r., w sprawie *uregulowania kwestii zaliczania okresu prowadzenia działalności gospodarczej do pracowniczego stażu pracy.*

Uprzejmie proszę o udzielenie odpowiedzi Panu Rzecznikowi, z kopią do wiadomości Prezesa Rady Ministrów.

Do wiadomości:

Pan Adam Abramowicz
Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców

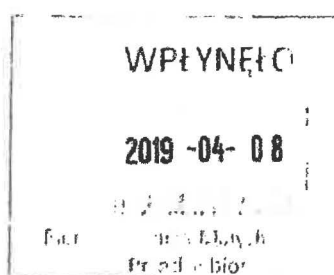

MINISTERSTWO
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Stanisław Szwed
Sekretarz Stanu

DPR.III.4102.25.2019.EG

Warszawa, dnia 2 kwietnia 2019 r.

Pan
Adam Abramowicz
Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorstw

ul. Wilcza 46
00-679 Warszawa

Adam Abramowicz

W odpowiedzi na pismo z dnia 6 marca 2019 r., znak: RMSP - 97/2019/WPI., w sprawie uregulowania kwestii zaliczania okresu prowadzenia działalności gospodarczej do pracowniczego stażu pracy przekazane przez Sekretarza Stanu - Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów pismem z dnia 12 marca 2019 r., znak: BPRM.226.11.2.2019.JP, uprzejmie przekazuję następujące informacje.

Pojęcie „stażu pracy” nie jest definiowane przez ogólnie obowiązujące przepisy prawa pracy. W praktyce jest ono używane w celu ustalenia uprawnień oraz świadczeń pracowniczych, których nabycie lub wymiar jest uzależniony od okresu zatrudnienia. Nie istnieje jednakże ogólna zasada nabywania prawa do wszystkich świadczeń i uprawnień pracowniczych. Występują natomiast regulacje określające zasady ustalania okresu zatrudnienia warunkującego nabycie lub zachowanie prawa do poszczególnych uprawnień i świadczeń pracowniczych. Przy czym, zasady te ustalane są odrębnie dla każdego z nich w przepisach dotyczących danego uprawnienia czy świadczenia pracowniczego.

Co do zasady do okresu pracy, od którego uzależnione są uprawnienia pracownicze wlicza się okresy zatrudnienia, tj. pracy świadczonej w ramach stosunku pracy, a więc

niepodlega

POLECA
STANISŁAW SZWED
SEKRETARZ STANU

wynagradzania w układzie zbiorowym pracy czy regulaminie wynagradzania, określone są w umowie o pracę. Oznacza to, że u wymienionych pracodawców wliczenie konkretnego okresu świadczenia pracy przy ustalaniu prawa do określonych świadczeń dla zatrudnianych pracowników może być uregulowane w układzie zbiorowym pracy, regulaminie wynagradzania bądź w umowie o pracę.

Regułą jest jednak, że do okresu zatrudnienia, od którego zależy nabycie uprawnień pracowniczych, wynikających z ogólnie obowiązujących przepisów prawa pracy, wlicza się jedynie okresy pozostawania w pracowniczym stosunku pracy. Zatem zarówno okresy pracy świadczonej na podstawie umów cywilnoprawnych, jak i okresy prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek nie są wliczane do okresu zatrudnienia w rozumieniu powszechnie obowiązujących przepisów prawa pracy. Działalność gospodarcza jest bowiem odrębnym i jakościowo odmiennym rodzajem aktywności zarobkowej, uregulowanym w ustawie z 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2018 r., poz. 646, ze zm.). W związku z tym nie jest możliwe utożsamianie tego rodzaju działalności z pracą podporządkowaną wykonywaną w ramach stosunku pracy. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, w stosunkach pracy występują jako pracodawca, czyli podmiot zatrudniający pracowników, a nie jako pracownicy.

Wprowadzenie ogólnej regulacji przewidującej wliczanie okresu prowadzenia działalności gospodarczej do okresu, od którego zależą uprawnienia pracownicze zwiększałoby obciążenia finansowe pracodawców, a w przypadku świadczeń o charakterze fakultatywnym, których warunki nabycia określa pracodawca, mogłoby być uznane za zbyt daleką ingerencję w sferę prowadzonej przez nich samodzielnej polityki wynagradzania, czy w odniesieniu do pracodawców będących jednostkami budżetowymi, także wywoływać skutki dla budżetu państwa.

17.12.2018
17.12.2018 12.12.18

Do wiadomości:

Pan
Michał Dworczyk
Sekretarz Stanu
Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

Wierzbicka

POLECA
OTULENIE ODPORNOŚCI
NAPISZCIELSKI

biuro@rzecznikmsp.gov.pl

Od: czwartek, 13 kwietnia 2023 23:58
Wysłano: biuro@rzecznikmsp.gov.pl
Do:

Szanowni Państwo,

zwracam się do Państwa z prośbą o pomoc w sprawie która dotyczy właścicieli mikrofirm w tym i mnie.

1. prowadzę działalność gospodarczą, wykonując osobiście usługi transportowe od roku 2003, ponieważ mam 62 lata, przeczytałem w ZUS iż po przepracowanych w transporcie 15 latach można przejść na emeryturę po ukończeniu 60 roku życia. (mam 42 lata składkowe, w tym 35 lat działalności gospodarczej), skontaktowałem się z ZUS i okazało się że to dotyczy tylko osób na umowę o pracę!!! a nie osób które ze swoją działalnością wykonują usługi transportowe, osobiście.

Pracuję w transporcie międzynarodowym, mój 14 letni syn widuje mnie 4 dni w miesiącu w domu. (tak to nie jest pomyłką, dziecko wpadło w chorobę sierocą)

Żona nie jest w stanie być mamą i tatą.

Ja nie mogę po 42 latach opłacania składek przejść wcześniejszą emeryturę bo nie mam umowy o pracę.

2. Składki ZUS są pobierane od obrotu a nie od dochodu, mały ZUS jest dla osób które mają obrót w roku do 120 tys, ja mam obroty większe a dochód roczny 30 tys pln po opłaceniu składek ZUS 18 tys rocznie, zatem 1/3 mojego dochodu idzie na ZUS.

3. Po 42 latach składkowych ja nie mogę przejść na emeryturę a jak przejdę w wieku 65 lat, to moja emerytura będzie podobna do osoby która jest w moim wieku ale 15 lat składkowych a resztę to preżesostwo w spółce zo.o. ze składka dobrowolna lub zdrowotną.

JEST TO BARDZO NIESPRAWIEDLIWE

Proszę o informacje w sprawie.

Z wyrazami szacunku

Jesteśmy uczestnikiem Programu
RZETELNA Firma

biuro@rzecznikmsp.gov.pl

Od:
Wysłano: poniedziałek, 27 marca 2023 09:57
Do: biuro@rzecznikmsp.gov.pl
Temat: Zapytanie

Dzień dobry, proszę o informację czy są szanse że w tym roku zostanie podjęty temat tzw. "dziury w życiorysie" czyli nie uwzględnienia okresu prowadzenia własnej działalności gospodarczej do stażu pracy? Pozdrawiam